

ÇELİŞİK TÜRCÜLÜK ÖLÇEĞİ

Kaynak:

ALTINAL, B. E., & TEKDEMİR, G. (2020). Çelişik Türçülük Ölçeği: Ölçek Geliştirme, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Nesne Dergisi*, 8(18), 492-506.

Alt boyutlar:

Korumacı türçülük: 1-8 arası ifadeler

İnsan üstünlüğü: 9-13 arası ifadeler

Dilde türçülük: 14 ve 15 numaralı ifadeler

Derecelendirme:

7 dereceli (1= kesinlikle katılmıyorum,7= kesinlikle katılıyorum) likert

Uygulama

Ölçek katılımcılara çevrimiçi olarak ulaştırıldığında maddelerin otomatik olarak karıştırılması seçeneğinin aktif hale getirilmesi tercih edilmelidir. Ölçek katılımcılara basılı olarak ulaştırıldığında standart likert formatı kullanılabilir.

Hesaplama:

Ölçeğın toplam puanı, ifadelere verilen likert değerleri toplanarak hesaplanmaktadır.

Ölçekten toplam puan alınmakla beraber boyutlarında ayrı ayrı toplam puanları da alınmalıdır. Ölçekte ters hesaplanan madde bulunmamaktadır. Ölçek toplam puanı en fazla 105, en düşük 15 olacaktır.

Ölçek maddeleri:

1. İnsanların hayvanları yiyecek, giyecek gibi amaçlarla kullanması doğal düzenin bir sonucudur
2. Sadece keyif verdiği için hayvan sütü ve yumurtası tüketmekte etik olarak bir sakınca yoktur
3. Sadece keyif verdiği için hayvan eti yemekte etik bir problem yoktur
4. Yiyecek amacıyla yetiştirilmiş inek, tavuk gibi hayvanlarla ilgili ahlaki olan eylem onları vakti gelince mümkün olan en acısız biçimde öldürmektir
5. Hayvanlara endüstriyel çiftliklere kıyasla iyi davranılan küçük hayvancılık işletmelerini ve aile çiftliklerini desteklemeliyiz
6. Hayvan deneylerindeki hayvan hakları ihlallerini önemseyen bir kişi bu deneylere karşı çıkmak yerine bu deneyleri düzenleyecek yasalar ve koruma önlemleri talep etmelidir
7. İnek, tavuk gibi hayvanları önemseyen bir kişinin yapması gereken bu hayvanlardan gelen ürünleri yememek değil, iyi şartlarda yetiştirilmiş hayvanlardan gelen ürünleri seçmektir
8. Kürk giymek, yün kazak giymeye göre etik olarak daha kötüdür
9. Hayvanların var olma sebebi insanlara hizmet etmektir
10. Hayvanlara “yaşam hakkı” gibi haklar tanınması gerekir
11. İnsanlar hayvanları istedikleri gibi kullanabilirler
12. Hayvanlara zarar veriyor olsa bile hayvanlar üzerinde deneyler yapılabilir
13. Hayvan derisini giyim eşyası / aksesuar olarak kullanmak etik olarak yanlış değildir
14. Hayvan isimlerini (eşek, öküz gibi) argo ya da küfür olarak kullanmak kabul edilebilir bir şeydir
15. Başkalarına kızdığında kızgınlığımı ifade etmek için hayvanların isimlerini kullanmakta sakınca görmem

Geçerlilik ve güvenilirlik

Ölçeğin 15 maddelik son halinin $\alpha=.90$ puan ile yüksek güvenilirliğe sahip olduğu tespit edilmiştir. Ölçeğin maddeleri, insan üstünlüğü inancı (.73), korumacı türçülük (.90) ve dilde türçülük (.75) olmak üzere üç ayrı alt boyuta dağılmaktadır. Korumacı türçülük boyutu yüksek iç güvenilirliğe sahipken, diğer iki boyut da oldukça güvenilir puan aralığında yer almaktadırlar.

Ölçekten alınan puanların, beklenildiği üzere, türçülüğü ölçen diğer ölçekten ($r= .57$; $p<.01$) ve sosyal baskınlık yönelimi ölçeğinden ($r=.50$; $p<.01$) alınan puanlarla pozitif korelasyon içinde olduğu tespit edilmiştir. Ölçekten alınan puanlar, hayvan kullanımına dair yaşam tarzlarını içeren gruplara beklenildiği şekilde dağılmıştır. Bu veriler, ölçeğin geçerliliğini gösteren bulgular olarak değerlendirilmiştir.